

N:o 51.

Af herr **C. J. Öberg**, *om befrielse från fastighetsbevilning för ägare af lägenheter med värde intill 1,000 kronor.*

Vid sistlidet års riksdag tillät jag mig uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt motion, n:o 126, hemställa, »att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda och för Riksdagen framlägga förslag, på hvad sätt mindre jordbrukare, lägenhets- och egnahemsägare må kunna medgifvas vissa frihetsår från skatternas utgörande till stat och kommun», och anförde jag såsom motiv härför följande:

»Åtskilliga gånger har min uppmärksamhet varit fäst vid de många svårigheter, det ansträngande arbete och de betydande utgifter, som en del mindre jordbrukare, lägenhetsägare och öfriga, hvilka arbeta för skapandet af egna hem, vid upptagandet af en förut icke odlad mark hafva att kämpa med, då de, utom de dagliga tunga hushålls- och familjestyren, sträfvä för att åt sig och de sina kunna förvärfva en egen torfva, på hvilkens oftast svårbrutna och steniga mark de byggt sig en egen bostad och som de med uppjudande af all sin förmåga lyckats få sig upplåten vid något industriellt samhälle eller annat arbetarecentrum; och har jag därvid frågat mig själf, på hvilket sätt man bäst från det allmännas sida kunde i någon mån understödja och uppmuntra en så lofvärd och ur flera synpunkter för nationen så betydelsefull insats i statens kulturella utveckling.

Det myckna släp och de många umbäranden, en sådan fattig och af allehanda familjeplikter eljest hårdt anlita kropparbetare samt med honom jämställda hafva att vidkännas i kampen för sin tillvaro, ligger i så öppen

dag för alla, som följt med deras sträfvanden att få komma under det egna taket, att någon vidlyftig och utredande belysning häraf synes mig icke vara erforderlig för att riktigheten af min iakttagelse skall erkännas, hvarför jag inskränker mig till att angifva ett af de sätt, på hvilket, enligt mitt förmenande, man från statens sida här kunde och borde träda hjälpande emellan.

Om de mindre jordbrukare, lägenhetsägare och egnahemsägare, som jag härofvän berört, under de tre eller första fem åren vore, därest de sådant önskade, för den nyupptagna jorden befriade från utgörande af all för densamma till stat och kommun genom eljest åsatt taxering utgående skatt, skulle detta helt säkert mötas och mottagas med mycken tacksägelse och erkänsla.

Jag har därför tänkt mig, att, för ändamålets vinnande, bevillningsförordningen borde erhålla den förändrade lydelse, »att vederbörande taxeringsmyndigheter härtill skulle äga rätt att pröfva och afgöra framställning om skattebefrielse».

Tillfälliga utskottet n:o 4, som i anledning af kammarens remiss hade att häröfver afgifva utlåtande, yttrade i sitt utlåtande n:o 4 följande:

»Syftemålet med motionen är, som i motiveringen till densamma nämnes, att för nyupptagen jord åt vissa mindre jordbrukare, lägenhetsägare och egnahemsägare bereda frihet under ett antal år från skatt till stat och kommun.

Med nyupptagen jord synes dock motionären afse icke blott jord, som gjorts lämplig till odling, utan äfven förut icke odlad eller bebyggd mark, hvarå bostadslägenhet uppförts.

Syftet är sålunda tvåfaldigt: att vinna mark för odling och uppmuntra egnahemssträfvandet. Tanken att genom frihet under en viss tid från skatt uppmuntra till brytande af bygd är icke ny; sålunda medgafs i de afvittringsstadgar, som under förra århundradet fastställdes för de nordliga länen, nybyggnad å kronans öfverloppsmarker frihet från ränta, tionde och rotering från och med 15 till och med 30 år; och skulle antalet frihetsår lämpas efter det större eller mindre arbete, som till uppodlingen fordrades.

I hvad mån denna skattefrihet — som dock icke afsåg befrielse från bevillning af kommunalutskylder — inverkat till befordrande af odling i Norrland, torde svårligen kunna utredas; det offer för stat och kommun, som motionen åsyftar, är dock så ringa i jämförelse med den nytta ett ökad tillgodogörande af landets odlingsmöjligheter skulle innebära, att

utskottet finner motionärens uppslag i förevarande hänseende väl vara värdt beaktande.

I egnahemsfrågan föreligger vid innevarande riksdag en kungl. proposition, afseende att genom lån af statsmedel bereda arbetare tillfälle förvärfva vare sig en mindre jordbruks- eller en bostadslägenhet. Den omständigheten, att en sådan fond må blifva inrättad, torde dock icke böra utgöra hinder för vidtagande äfven af andra åtgärder, ägnade att befordra möjligheten för mindre bemedlade arbetare att förvärfva egna hem.

Då emellertid det i motionen äsyftade mål lämpligast torde vinnas, såsom motionären äfven påpekat, genom ett tillägg till förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, men ett sådant tillägg lätteligen lär kunna åstadkommas utan en af Kungl. Maj:t verkställd utredning, hemställde utskottet, att förevarande motion icke skulle till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda, hvilket af kammaren bifölls.

Af hvad sålunda förekommit synes det mig, som denna min framställning om en ringa eftergift af skattskyldighet till stat och kommun för dem, hvilka arbeta på uppodling och bebyggande af jord, som mindre bemedlade fått sig upplåten för åstadkommande af ett eget hem, blifvit erkänd såtillvida, att Andra Kammaren för sin del icke haft något att häremot invända.

I följd häraf och med stöd af de många erkännanden, som i öfrigt kommit mig till del från deras sida, hvilka saken närmast gäller, finner jag mig manad att ånyo bringa denna fråga under Riksdagens förnyade pröfning.

Nytan af att arbetarne sättas i tillfälle att förvärfva sig egna hem anser jag vara af den utomordentliga betydelse för stat, kommun och enskilde, att hvarje medel, som därtill kan antagas bidraga, ej bör lämnas oförsökt; och mycket skulle enligt min uppfattning vinnas, om de, som företaga sig det mödosamma arbetet att odla och bebygga mindre jordlotter, hvilka af sina förre ägare för sina svårbrutna beskaffenhet eller i följd af för stort ägoområde icke lagts under odlarens plog, visste sig vara fria från åsatt taxering under den tid, då odlings- och byggnadsarbetet toge deras arbetskraft och betalningsförmåga mest i anspråk.

Att medgifva befrielse från skatt till stat och kommun under en kortare tid för mindre bemedlade, hvilka sträfva för tillkomsten af egna hem, kan väl ej anses vara oklokt, då det bör vara ett statsintresse, att jorden så mycket som möjligt förvandlas till fruktbara tegar och bebyggda platser, i stället för att, såsom nu ofta är fallet, ligga oanvänd och sålunda till ringa nytta för vare sig den ena eller andra.

Med stöd af det anförda tillåter jag mig vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta om ett tillägg till 4 § i förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst med innehåll, att de af mig åsyftade ägare af mindre lägenheter af ett värde intill 1,000 kronor må, därest taxeringsmyndigheterna så finna lämpligt, kunna under viss tid befrias från fastighetsbevilning.

Bevillningsutskottet torde välvilligt verkställa den omformulering af § 4 i bevillningsförordningen, som af mitt förslag må föranledas.

Stockholm den 25 januari 1905.

C. J. Öberg.